Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18716

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i (ÇODDÖ), çocuklar?n davran??sal yeterliliklerini ve sosyal becerilerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik ölçektir. Bu giri?, Esin Sezgin ve Sibel Demiriz taraf?ndan 2016 y?l?nda gerçekle?tirilen ve ölçe?in Türkçe'ye uyarlanmas?n? ve psikometrik özelliklerinin incelenmesini içeren çal??may? temel almaktad?r. Ölçek, özellikle **davran?? düzenleme** ve **sosyal beceri** olmak üzere iki temel boyutta çocuk davran??lar?n?n de?erlendirilmesine olanak tan?maktad?r. Yap?lan uyarlama çal??mas?, ölçe?in iki boyutlu yap?s?n?n Türk kültürü ve örneklemi için yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik ta??d???n? göstermi?tir.

ÇODDÖ, 17 maddeden olu?makta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?larak uygulanmaktad?r. Bu çal??ma, okul öncesi ve ilkokul ça??ndaki çocuklar?n davran??sal profilini belirlemede kullan?labilecek güçlü bir adaptasyon çal??mas? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

ÇODDÖ, Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i, **Davran?? düzenleme**, **Sosyal beceri**, Ölçek uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Do?rulay?c? faktör analizi

Yazarlar

Esin Sezgin, Sibel Demiriz

Amaç

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i'nin (ÇODDÖ) temel amac?, orijinal olarak yabanc? dilde geli?tirilmi? olan ölçe?in Türkçe'ye çeviri ve kültürel adaptasyon sürecini tamamlayarak, Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ölçme arac? haline getirmektir. Bu uyarlama çal??mas?, özellikle çocuklar?n **davran?? düzenleme** kapasitelerini ve akranlar?yla olan ili?kilerinde sergiledikleri **sosyal beceri** düzeylerini objektif bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemi?tir.

Ölçe?in ba?ar?s?, e?itim ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmac?lara ve uygulay?c?lara, Türk çocuklar?n?n davran??sal geli?imlerini takip etmeleri ve potansiyel riskli davran??lar? erken dönemde tespit etmeleri için sa?lam bir araç sunmaktad?r. Çal??ma, uyarlanan ölçe?in psikometrik kan?tlar?n?, akademik standartlara uygun olarak detayl? bir ?ekilde sunmu?tur.

Yap?

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i, teorik olarak iki ana psikolojik yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu yap?lar, çocukluk dönemindeki sosyal ve duygusal yeterliliklerin temel

ARABPSYCHOLOGY.COM

bile?enlerini temsil etmektedir: **Davran?? Düzenleme** ve **Sosyal Beceri**.

Ölçek, toplam 17 maddeden olu?maktad?r ve bu maddeler iki farkl? alt boyuta da??lm??t?r:

Davran?? Düzenleme: Bu alt boyut 10 maddeden olu?maktad?r ve çocu?un dikkatini sürdürme, dürtülerini kontrol etme ve duygusal tepkilerini yönetme yetene?ini ölçmektedir.
Sosyal Beceri: Bu alt boyut 7 maddeden olu?maktad?r ve çocu?un akranlar?yla etkili ileti?im kurma, i?birli?i yapma ve sosyal durumlara uygun tepkiler verme yetene?ini de?erlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerlik kan?tlar?n? elde etmek amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Analiz sonuçlar?, ölçe?in orijinal iki boyutlu modelinin Türk örnekleminde kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Yap?lan analizlerde hesaplanan uyum indeksi de?erleri ?u ?ekildedir: χ^2=1160.67, X^2/sd= 4.88, RMSEA=0.09, CFI=0.97, NFI=0.97, NNFI=0.96 ve IFI=0.97. Bu de?erler, özellikle CFI, NFI, NNFI ve IFI gibi indekslerin 0.95 ve üzerinde olmas? nedeniyle modelin veri ile mükemmel bir uyum sergiledi?ini i?aret etmektedir. Ayr?ca, ölçekteki maddelerin faktör yükleri 0.60 ile 0.80 aras?nda yüksek ve anlaml? de?erler alm??t?r, bu da maddelerin ölçtükleri alt boyutlarla güçlü bir ili?ki içinde oldu?unu teyit etmektedir.

Güvenirlik

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i'nin güvenirlik düzeyi, alt boyutlar?n iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach's Alpha) hesaplanarak incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?lar?, psikometrik aç?dan oldukça güçlü bir güvenilirlik seviyesini göstermektedir.

Ölçe?in alt boyutlar?na ili?kin hesaplanan iç tutarl?l?k katsay?lar? 0.89 ile 0.95 aras?nda de?i?mektedir. Bu yüksek alfa de?erleri, ölçe?in her iki alt boyutunun da kendi içindeki maddeler aras?nda yüksek bir homojenlik ve tutarl?l?k oldu?unu, yani ölçe?in kararl? ve güvenilir ölçümler sundu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

ÇODDÖ'nün Türkçe uyarlama sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (iki boyutlu model) Türk örneklemindeki verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu belirlemeyi amaçlam??t?r.

Analiz sonuçlar?, iki faktörlü yap?n?n model uyum indeksleri aç?s?ndan kabul edilebilir ve hatta iyi düzeyde bir uyum sergiledi?ini göstermi?tir. Özellikle mutlak uyum indekslerinden RMSEA (Kök Ortalama Hata Yakla??m?) de?eri 0.09 olarak bulunmu?tur. Kar??la?t?rmal? uyum indeksleri

ARABPSYCHOLOGY.COM

(CFI, NFI, NNFI, IFI) ise 0.96 ile 0.97 aras?nda de?i?erek, modelin teorik yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlam??t?r. Bu bulgular, **Davran?? Düzenleme** ve **Sosyal Beceri** boyutlar?n?n birbirinden ayr??an, ancak ölçek bütünlü?üne katk?da bulunan yap?lar oldu?unu ortaya koymu?tur.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Yaz?l? Anket (5'li Likert Tipi Derecelendirme)

Language Available: Türkçe

Population Group: Çocuklar (Ö?retmen veya Ebeveyn Raporlamas? için uygundur)

Age Group: Belirtilmemi? (Genellikle okul öncesi ve erken ilkokul dönemi için uygundur)

Population Details: Türk çocuklar? örneklemi üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: 5'li Likert ölçe?i (1= Hiçbir zaman - 5= Her zaman). Yüksek puanlar ilgili davran???n veya becerinin daha s?k sergilendi?ini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Davran???, Psikometrik özellikler, Faktör analizi, Davran??sal de?erlendirme, Esin Sezgin, Mersin Üniversitesi, ?ç tutarl?l?k, E?itim psikolojisi

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: esinsezgin21@gmail.com (Sorumlu Yazar Esin Sezgin)

Correspondence Address: Çal??ma referans?nda belirtilen ilgili üniversite veya kurum adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2016 y?l?nda yay?mlanan akademik çal??ma ile Türkçe literatürüne kazand?r?lm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif ücreti hakk?nda kesin bilgi verilmemi?tir; ancak akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için sorumlu yazar (Esin Sezgin) ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Yay?nlanan makale Dergipark üzerinden eri?ilebilir durumdad?r: dergipark.ulakbim.gov.tr. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF belgesi de mevcuttur. Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: cocuk-

ARABPSYCHOLOGY.COM

davranis-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Sezgin, E. ve Demiriz, S. (2016). Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i'nin (ÇODDÖ) Türkçe'ye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Mersin Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 12*(2), 702-718.

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek, toplam 17 maddeden ve 2 alt boyuttan olu?maktad?r:

Davran?? düzenleme (10 madde)
Sosyal beceri (7 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM